

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopije številka 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 24.

V Ptuj v nedeljo dne 12. junija 1910.

XI. letnik.

Grozna blamaža šoštanjskih prvakov ali — dr. Kukovec prekosil dr. Brumena.

Kakor smo naše čitatelje že opetovano opozarjali, poka že po vsih prvaških posojilnicah in konsumih. Znano je, da je izginilo iz posojilnice v Šoštanj nad 250.000 K in da se ta posojilnica ne da rešiti. A slavni dr. Kukovec, ki je prevzel zastopstvo te posojilnice, je iznajdel naravnost genialno idejo. In ta ideja se glasi: prvaki so posojilnico obkradli, Nemci pa naj škodo povrnejo! Hotel je pač postati rešitelj in izveličar prvaštva in večni spomin mu je bil siguran.

Šel je tedaj in vložil tožbo zoper tovarnarja gospoda Franz Woschnagga star., glasečo se na veliko tisoč kron. In sedajni voditelj šoštanjskih prvakov, krojač in bivši lastnik izvršilnim potom prodane mu kemične pralnice, Jakob Volk, Martin Goršek in Vinko Tauzes, so navdušeno prerokovali: rešeni smo, nemški Woschnagg bode vse poplačal.

V pojasnilo pripominimo, da se je sedajna posojilnica pred 25 leti še imenovala „Vorschussverein.“ V tem zavodu so imeli Nemci in Slovenci besedo in napredek je bil tako ugoden, da je bilo obilo dobička. Vsled tega je obični zbor sklenil, razdeliti rezervni sklad; vsaki ud je dobil po razmerju svojih deležev gotovo svoto izplačano in tako tudi gospod Franz Woschnagg, kateri je bil v načelnstvu. Dobil takrat je prilično 1000 (tisoč) kron.

Ker pa je gospod Franz Woschnagg na to gledal, da se gospodari v redu, ker se je zlasti proti temu upiral, da bi se lahkomiselno dajalo posojila to prvakom, zlasti znanemu Ivanu Vošnjaku, ki je potem ubogo posojilnico tako oskubil, ni bilo všeč. Vrgli so toraj gospoda Woschnagga iz odbora, vsled česar je seveda tudi sploh iz zadruge izstopil, ker se ni dal na tako kruti način žaliti. No in sedaj je imel Ivan Vošnjak proste roke. Posledice so znané in jih ni treba ponavljati.

Sedaj pa je učeni dohtar Kukovec iztuhtal, da mora gospod Franz Woschnagg, ki že 25 let ni več ud posojilnice, povrniti, kar so drugi vzeli.

Kajti, tako trdi veliki jurist dohtar Kukovec, rezervni sklad se je razdelil zoper statute in Franz Woschnagg, ki je bil takrat ud načelnštva, je odgovoren za vse, on sam mora celo škodo povrniti, celi rezervni sklad (ne samo, kar je on sam sprejel) nadomestiti in še plačati obresti za 25 let. In veliko veselje je nastalo med prvaki vsled te vesoljni svet pretresujoče genialne ideje.

No in 3. junija se je vršila pred c. kr. okrožnim sodiščem v Celju razprava, katere konec je bil, da je dr. Kukovec s posojilnico vred popolnoma pogorel. Tožba je bila popolnoma zavrnjena in posojilnica mora plačati stroške ne le doktorja Kukoveca, temuč tudi zastopnika gospoda Woschnagga.

Mislili smo pač dosedaj, da je znani ptujski

dr. Brumen najboljša dohtarska glava med prvaki. A zmotili smo se; dohtar Kukovec ga daleko nadkriljuje.

Sicer v vsaki viničar v slovenskih gorica, da se obresti zaletijo v treh letih in da se ravno tako zastara vsaka odškodninska zahteva v 3 letih. Ali kaj brigajo dohtarja Kukoveca postave? Brigajo ga le stroški, ki mu jih bo morala posojilnica, ki mu jih bodo ubogi tepeni kmetje morali plačati.

Vsaka dekla vè, da tisti, kateri je svoje škode sam kriv, ne zamore zahtevati odškodnino od družega. Le dohtar Kukovec tega ne vè in tako je šel tožiti gospoda Woschnagga, dasi je ta le izvršil, kar je sklenil občni zbor. Ta bi bila pač lepa, ko bi udi posojilnice, kateri so sami sprejeli denar, sedaj poleg tega tirjali odškodnino od gosp. Woschnagga! Take postave napram Nemcem bodejo imeli morebiti v bodočem ilirskem kraljestvu, hvala Bogu, sedaj smo še v Avstriji, kjer imamo pravične postave. Razprava je tudi dokazala, da se je rezervni sklad popolnoma pravilno razdelil.

Pribili smo celo zadevo v poduk ljudstvu in v označenje prvaške morale, ki je tako daleč prišla, da zahteva od Nemcev povrnitev denarja, katerega so prvaki ukradli.

Politični pregled.

Politični položaj je v splošnem nespremenjen. Državni zbor rešnje polagoma manj važne predloge, medtem ko se od strani vlade vedno o novih davkih poroča. Narodnostna pogajanja so še vedno brezuspešna.

Škof v preiskavi. Vatikan je vpeljal proti škofu v Parenzi, monsignore Flappu, strogo preiskavo zaradi raznih očitaj. Ako se kaj tacega na zelenem lesu zgodi, kaj naj pričakujemo potem od suhih vej.

Cesar in škof. Serajevski nadškof dr. Stadler je znan kot zagriženi politik klerikalne stranke. To njegovo delovanje pa dandanes že nikomur več ne dopade. Ko je te dni naš cesar Boznijo obiskal, bil je z vsakomur prijazen. Le nadškofu Stadlerju je dal ukor. Cesar pač ne mara politikujočih duhovnikov, ki kalijo cerkveni in narodni mir.

Cesar se je srečno in brez vsake nezgode iz Boznije nazaj pripeljal. V posebni izdaji uradnega lista je izrazil svoje veselje nad krasnim tem potovanjem. Cesarjevo zahvalo so po celi deželi plakaturali.

Penzije naših ministrov znašajo letno 727.000 kron. Pomisliti je, da so med temi „penzionisti“, ki dobivajo od 8000 do 20.000 K letne pokojnine, tudi taki, ki so komaj 2 do 3 mesece služili. Ni čuda, da je država vedno bolj zadolžena.

Nesprejeta deputacija. Ko je bil cesar v Serajevi, prosila je deputacija iz sandžaka Novibazar za sprejem. Kakor znano, spada Novibazar k Turčiji in bi imel sprejem vsled tega demonstrativni pomen. Nasprotniki Avstrije bi od tega le dobiček imeli. Zato cesar deputacije ni hotel sprejeti.

Turški prestolonaslednik Jussuf Izzedim Edin je bil te dni na Dunaju. Tudi cesar Franc Jožef ga je sprejel.

Proti celibatu. Več duhovnikov v Veglii je prosilo škofa za dovoljenje za ženitev. Seveda se jim je to odločno odklonilo.

Protiklerikalne demonstracije so se te dni v Zagrebu izvršile. Liberalni shod so namreč klerikalci razbili. Vsled tega je prišlo do pretepov in hudih izgredov, katerim je policija komaj z orožjem konec napravila.

Ogrske volitve v državni zbor so prinesle vladi in njenemu šefu grofu Khuen-Hedervary nepričakovano velikansko zmago. Košutova stranka, ki je šele pred par leti tako hitro narasla, da se je ves svet čudil, je zdaj zopet poražena, ravno tako Justhova stranka ter klerikalci. Vladina stranka je dobila večino. S tem je tudi preosnova volilne pravice omogočena.

Anarhisti na Japonskem. Poroča se, da je japonska vlada prišla veliki anarhistični zaroti na sled. Anarhisti so vzeli službo kot delavci v neki fabriki smodnika. Izdelovali pa so bombe, da bi z njimi ministre umorili. Mnogo zarotnikov se je zaprl.

Na Kitajskem se menda zopet hudi boji pripravljajo. Med nižjim ljudstvom vrè hudo proti tujcem. Tudi kitajsko vojaštvo je nezanesljivo. V Nankingu se je moralo 7000 domačim vojakom orožje odvzeti. Inozemski poslaniki pravijo, da je položaj zelo resen.

Ustaja v Mehiki. Na Mehikanskem vlada zopet mala revolucija. Uporniki, ki se združeni z Marja-Indijanci, so napadli razna mesta. Načelnik policije in več uradnikov je bilo umorjenih, arzenal pa oropan. Indijanci so že več kot 500 vojakov umorili.

Na Ruskem se nadaljuje grdo našilje gledè Finske, kateri se hoče sleherne svobode in pravice odvzeti. Vse evropsko časopisje obsoja to tiranijo.

Dopisi.

Iz Ptujске gore. Pri nas se povprašuje, zakaj nas je narodnjaška banda s 150% obdačila. Jurček Topolovcu sicer ne grè v glavo, da bi zamogel kdo drugi ko on in njegovi zavezniki Kupčič, učitelj Klemenčič in Gokovič o tej stvari govoriti. Ja, ja, hudo-mušni odborniki (žalibog malo jih je) so pri občinskem računu opazili več reči, katere gotovo ne morejo biti gorskemu rihtarju Jurčku v čast. Še eno hočem tukaj danes omeniti in sicer, da je v računih črno na belem, da so gorski narodnjaki na celi mestovini od sejmov za žival in kramerje samo 55 K v občinsko blagajno zaklenili. Ja Jurček, kje pa so druge krone ostale? Šment vendar, ja nimaš smolnatih rok, da bi se prijele in v tvojem žepu ostale?! Ako se pomisli, da imamo na Gori 7 kramerskih in 3 živinske sejme, za ostale sejme pa grè mestovina v trško-narodnjaško kaso (?). Računiti se sme, da mestovina kramarskih sejmov znaša na leto 60 K; trije živinski sejmi gotovo (ako se stroški odtegnejo) na leto 50 K; tedaj to najmanje 110 K. Vknjižene mestovine pa je samo